

KAPLUMBAĞA

Fanzin

Ağır ol!

Sayı: 4 Mayıs 2019

İSTANBUL
HATIRASI

Rünoya
Yüksel

kaplumbagafanzin@hotmail.com

[@kaplumbagafanzin](https://www.instagram.com/kaplumbagafanzin)

Üç sayının ardından bu yılın son Kaplumbağa'sı elinizde! Bu sayımızda yedi tepe İstanbul'u ve "İstanbul'un İnsanları"nı bulacaksınız. İstanbul'u ve İstanbul kültürünü derledik sizler için. Bu sayının Ustaların İzinde köşesi başlığımız: "Mesut İnsanlar Fotoğrafhanesi". Ustamız da, Ziya Osman Saba.

Bir sonraki sayı için sonbaharı beklemek, bizim için çok zor olacak. Bu yaz, Kaplumbağa'nın fikren ilk adımını atmamızın senesi dolacak. Yani Kaplumbağamız bir yaşına girecek.

Kolektif çalışma biçimiyle üreten bir ekip olduğumuz için sıfatlarla yer almayı sevmiyoruz hiçbirimiz. Fanzindeki görevimiz sorulduğunda "Bizim ekipte herkes, her işi yapıyor." dedik hep. Artık bir yılı sonlandırırken, gerçek bir ekip olma bilincini kazanmışken iş bölümümüzden bahsetmek için uygun noktadayız sanırız.

Kaplumbağa olmanın ilk adımını atarken, ilk sayımızı çıkartırken yalnızca altı kişilik bir ekiptik. Dilara ve Melike kurucu üyelerimizdirler. Yazıları derlerler ve iletişim sorumlularıdır. Fanzinin her işine atılmalarının arkasında aralarındaki kuvvetli dayanışma vardır. Salih, alınının akıyla her işin üstesinden gelebilecek birisidir. Fanzinimizin yazarı olması bir yana malî işleriyle de ilgilenir. Onun, ekibin neşesi olduğu konusunda hemfikiriz. Ona şimdilik bu kadar övgü yeter, fazlası zarar. Başak, en cesurumuzdur. Gece çalışmasından ötürü gececi grafiker de deriz ona. Çalışmalarımızın bütünü'nün grafik tasarımını yaparak fanzine vücut kazandırır. Rumeysa, öyle her ekibin başına gelebilecek bir şans değildir. Özel yetenekli çizerimizdir kendisi. Ceren de fanzini oluşturan yazıları, çizgiyle buluşturup bize renk katmasının yanı sıra düzen takıntısıyla bilinir.

İlk sayımızın yayımlanmasının hemen ardından ekibimizin sayısı ikiye katlandı. Pazartesi toplantılarını yaptığımız seminer odasına bir geniş aile havasını ve neşeli kahkahaları getiren yedi kişiden belki de en güleç yüzlü olanıdır Elif Naz. Okumaya, yazmaya hevesli; yetenekli ve özgün bir kalem-

dir. Çok düşünüp az ve mantıklı konuşan Irmak, yazım-ımla kurallarına hassaslığıyla da tanınır. İlayda, kahkahaları ve çalışmaya hevesiyle meşhurdur. Ülkü'nün ise yazarlık dışında en çarpıcı görevi “okur psikolojisiyle yorumlamak” diyebiliriz. Hem çizer hem de yazar görevi üstlenen Ezgi, paranormal öyküler köşesi açtırmakta kararlı görünüyor ama, bakalım... Yanında uzun süre ciddi kalmanın mümkün olmamasıyla, fantastik öyküleri ve de yaratıcılığıyla tanınır Eray. Ağırbaşlı tavrı, üretkenliğiyle meşhur daimi yazarlarımızdan Mustafa Berke için fanzin yazarlarının demirbaşı desek yanlış olmaz herhalde. Tabii fanzin gönüllülerimiz Emir ve Yunus Emre'ye teşekkür etmeden olmaz! Kaplumbağa ekibinden olmasa da kaplumbağalaştırabildiklerimizden, fanzini bizim kadar benimseyen fotoğrafçımız Yunus; her sayıda özenle standımızın ve bizim fotoğraflarımızı çeker. Emir de fanzini okura sunulmaya hazır hale getirmede son düzeltmeleri yaparken grafikerimiz Başak'a yardımcı olur. Ve bizim için her zaman bir danışman öğretmenden çok çok fazlası olan, “Kaplumbağa”yı bularak fanzini isimlendiren daimi destekçimiz Jale Hocamız; bir anne kaplumbağadır tüm ekip için.

Zaman hızla akıp geçti. Dolu dolu geçen dokuz ayın ardından kimimiz için ayrılık çanları çalıyor. Bizler; Dilara, Melike, Başak ve Rumeysa; üniversiteye hazırlanacağımızdan emekli kaplumbağa sıfatıyla fahri olarak çalışacağız. İkimizde; yıllar sonra geldiğimizde yalnızca “arda kalan bir avuç anı”ya sığınıp kalmanın değil, öncüsü olduğumuz Kaplumbağa'yı capcanlı ve üretken bulabilmenin tesellisiyle gidiyoruz.

Neslimizi sürdüreceK Kaplumbağalar, yazın hemen ardından beşinci sayıda sizi “önünde sonunda çizgiyi geçmiş” Kaplumbağa ile buluşturacaklar. O zamana kadar ruhunuzun sesini dinleyin ve yazın.Kaplumbağa'nın uzun ömrü üretken öğrencilerden gelir. Siz de çizgiyi geçmek için yazmayı ve yaz tatilinde bize göndermeyi unutmayın.

Kaplumbağa Fanzin

İSTANBUL'UN İNSANLARI

Sorsanız, turistinden başka kimse sevmez İstanbul'u. Fırsatı olsa kaçır gider Ege'ye. Şöyle bahçeli bir ev, bahçesinde tavuğu, çeşit çeşit meyvesi sebzesi, geceleri oltası. Her İstanbullunun aklını çelmiştir en azından bir defa.

Trafiğinden, stresinden, dar sokaklarından, gri binalarından, selam vermeyen tebessümü unutmuş insanlarından... şikayetçidir her İstanbul insanı. Fakat iki gün ayrılacak özleriz dar sokaklarını. Nedir bizi burada tutan, iki gün ayrılacak hasret çektiren? Boğazı desen, değil. Şehrin koşturmacasında kaç defa görürsün ki boğazı? Yanından geçsen bakmazsın manzaraya. Baksan kibarlıktan bakarsın, keyif aldığından değil. Muhakkak bir şeytan tüyü olmalı bu şehirde.

Daha ufacıkken, yavaş adımların düşürür seni bu yollarda. Eminönü'nün kalabalığında itilir kakılırsın. Öğrenirsin, İstanbul'da nasıl yüründüğünü de. Büyüdüğünde senin de adımların acelecidir artık. Hatta sonra, sen de garip bakarsın yavaş yürüyene. Ve hatta öfkelenirsin belki. Normaldir. Garipsenmez.

Sanki her şey hızla tükeniyormuş gibi gelir burada insana. Günler hızla geçer. Dar zamanlara büyük işleri sıkıştırmaya çalışırsın. Hatta aşkı bile acelecidir İstanbullunun. Bitip tükenmesinden korkarsın. İnsanlar bile hızla geçer hayatından. Yüzlerce insan tanırırsın ama kaç tanesi kalır yanında? Yanından akıp giden insan seline baktıkça daha çok ürperir için.

Bu kalabalık içine alır insanı. Yutar götürür gittiği yöne. Peş peşe gelen adımlar ezer kaldırımları. İstiklal Caddesi boyunca yürürken yüzlerce, binlerce silüet geçer yanınızdan yörenizden. Hepsini ayrı bir hikâyeye geçer. Kimi zaman yalnız hissettirir bu kalabalık. O kadar insandan hiçbiri görmedi bile seni. Sen de hiçbirini fark edemedin. Yalnızca göz değmesi.

Bu şehirdeki her insanın; zenginin, dilencinin, öğrencinin, memurun, annenin, babanın, sevgilinin hatta dolandırıcının bile derdini en iyi İstanbul bilir. Her sokağı farklı bir hikâyeye tanık olmuştur. Yalnız bir köşesinde bile binlerce kalp atmıştır.

İstanbul'da her gününe bir "of" ile başlarsın. Otobüsüne, kalabalığına, stresine lanet edersin. Ama sonra deniz dalgaları, bir vapur geçer, bir martı öter, bir simitçi bağırır "Simiiiiit!" diye; bu şehri sevdiğini fark edersin. Sonra otobüste cama yaslırsın kafanı, bir on dakika kestirirsin. Nefret ettiğin otobüsünü bile seversin.

Elif Melike Melek

İZLİYORUM İSTANBUL'DAN SENİ

Uzaktan bakıyorum gözlerine, izliyorum seni
Galata'nın Kız Kulesi'ni umutsuzca izlemesi gibi
O koca binaların arasından gör beni ve gel,
Gel yanıma ve sarıl bana, avut beni

Bir ilkbahar günü sessizce izliyorum Karaköy'den
denizi
Denize düşen ışıklar parlıyor aynı gözlerin gibi
Sevgi dolu bakışlarından mahrum etme beni, gel,
Gel yanıma ve bak bana, okşa bakışlarınla beni

Çıkıyorum sonra Beyoğlu'na, geçerek güzel caddeleri
İnsanların neşesi hatırlatıyor bana tatlı sesini
Bırak doldursun yumuşak sesin kafamın içini ve gel,
Gel yanıma ve seslen bana, sev beni
İzliyorum İstanbul'dan seni...

İlayda Parçal

**YAKUP KADRI
KARAOSMANOĞLU**

Kahire’de saygın bir ailenin çocuğu. Anadolu’da halkı gözlemleyen. Milli Mücadele’de münevver. Mecliste milletvekili. Cumhuriyetin getirdiği inkılapları savunan bir ideo-log. Yurtdışında diplomat. Ama en iyi bildiğimiz haliyle bir yazardır, Yakup Kadri Karaosmanoğlu.

Yakup Kadri, aristokrat bakış açısına sahiptir. Bu olgunun oluşmasında; doğduğu ortamın, okuduğu okulların ve bulunduğu cemiyetlerin etkisi şüphesiz

var. Kendini "Ben kadın olsun erkek olsun insanı daima yüksek bir seviyeden küçümseme ile müşahede etmişimdir." diye açıklıyor. Romanlarında Anadolu halkına da üstten bakmıştır ama "Ben halis muhlis Anadoluluyum... Bütün çocukluğum eski Aydın vilayetinin bir köyünde geçti... Şivem babamın şivesinden pek az farklı... Benim ilk tahsilim yalın ayak, şalvarlı köylü çocukları arasında geçmiştir." sözleriyle bir Anadolulu olduğunu ifade etmiştir.

Sanat dünyasına ilk atıldığında bireyci bakış açısına sahiptir. Ama yaşanan savaşlar ve Milli Mücadele ile toplumcu bakış açısına yönelir. 1917’den başlayarak yazarın, sosyal yanının bulunması gerektiğini savunur ve eserlerini bu doğrultuda ortaya koyar.

Yakup Kadri eserlerinin en güzel örneklerini verdiği roman türü hakkında "Roman bir hayat tecrübesinin mahsulü, muayyen bir mizacın ve şahsi görüşün bir sanat eseri halinde tecellisidir." der ve böyle düşünür. Buna bağlı olarak romanlarının iki kaynağı vardır. Birincisi kendi yaşamının mazisidir. "Zaten ben bütün romanlarımı hatıralarımla yazdım. Duymuş, yaşamış olduğum hisleri çok iyi hatırlarım ve işte eserlerimde hep onları anlatırım." şeklinde açıklar. Oluşturduğu karakterler arasında kendisiyle hem fikren hem fiziken benzeyen karakterler vardır. Örnek olarak Kiralık Konak’taki Hakkı Celis ile Yaban’daki Celal verilebilir. Bu yüzden Yakup Kadri’nin eserlerini iç

dünyasının dışarıya açılan bir kapısı olarak da değerlendirebiliriz.

İkinci kaynağı ise toplumdur. Yıllarca gazetelerde çalışır, gündemi ve dönemi yakından takip eder. Gözlemleri sonucunda cemiyetlerin durumunu anlatır. Nur Baba'da tekkelerdeki yozlaşma, Hüküm Gecesi'nde Meşrutiyet Dönemindeki basının durumunu ele alır.

Romanlarında yaşadıklarının ve döneminin etkisi olsa da bunları birebir almaz, onun yerine akıl ve sanat süzgecinden geçirerek en etkileyici şekilde karşımıza koyar. Niyazi Akı onun bu özelliği için "Maddi ve manevi bakımdan en ifadeleyici ve en hayati çizgiyi yakalamaya çalışır. Diyebiliriz ki tiplerini bir duyuşta, bir düşünüşte, bir hareket veya bir kıyafet itiyadında özetleyerek tasvire çalışır."

Yakup Kadri'yi anlamak için eserlerine yakından bakmalıyız. Yaşadığı dönemin şartlarını göz önünde bulundurarak yorum yapmalıyız. Çünkü o Ömer Seyfettin'in dediği gibi "Nezih ve derin bir yazardır."

Salih Karakaş

...

Genç adam, soluk bir karanlığın içinde bir şeyi bekliyormuş gibi duran İstanbul'a baktı. Tek tük ışıkların ancak yerini tespit edebildiği bu koyu kara şehir silüetinde hem akıcı, hem de katı bir hal vardı. Daha doğrusu sinsi sinsi yatan kocaman bir hayvana benziyordu. Öylebir hayvan ki, başına öyle bir darbe indirilmiş de bir daha indirilmesin diye cansız rolünü oynamaktadır. Bu şehir 16 Mart işgali günü Necdet'te gene böyle bir canlı mahluk manzarası göstermişti. O gün İstanbul, kendisine zorla ve açıkça alçakça bir iş yapılmış ve utançtan yüzü koyun yere yatmış bir adamı hatırlatıyordu. Bu adam aylarca başını kaldırmaksızın hep aynı durumda sessiz ve hareketsiz kaldı. Lakin Sakarya zaferinden sonra ortadan siliniverdi ve yerine, zincirlerle bağlı bir dev geçti. Bu da öbürü gibi hiç kımıldamıyor, fakat sağlam ve tehdit eder gibi durmasını biliyor ve hiçbir tavrında yüz kızartıcı bir ayıp hissetmiyordu.

Sodom ve Gomora- Yakup Kadri Karaosmanoğlu

HİŞT HİŞT

On yedideyiz. Bekliyoruz. Birisi sürekli sesleniyor. Hayali arkadaşım mı diye bakıyorum. Arada bir gelip birazdan gidebileceğimizi söylüyor. O birazdan hiç gelmiyor. Biz hiç gidemiyoruz. Eşyalarımı topluyorum ve yine o ses, hişt hişt.

Gitmek için hazırlanıyorum. Bir yerden gitmenin korkakça olduğunu düşünürdüm, gidenlerin kalabilmek için yeterince cesur olamadıklarını. Meğerse gitmen gerektiği zamanlarda kendi toparlayıp gidebilmek, kendini kaybettiğin bir yerde kalmaktansa kendini bulabileceğin bir yolculuğa çıkmak herkesin harcı değilmiş. Bu yüzden ne yapacağımı bilmiyorum. Gitmek için yeterince cesur olmadığımı biliyorum çünkü içimde hâlâ beni engelleyen bir şeyler var. Hâlâ susmayan bir ses var.

Buradan nefret etmiyorum. Hayatımın çeyreğini burada geçirdim. Aşık olmadım ama çok insan sevdim. Çok güzel şarkılar dinledim, filmler izledim, kitaplar okudum. Çok inandım, çok yanıldım. Kimsin sorularıyla karşılaştığımda bilmiyorum demekten utandım. Gözümü kırpmadan aynaya kaç saniye bakabileceğimi öğrenmeye çalıştım. Beşinci saniyeyi dahi dolduramadan yüzümü başka bir yöne çevirdim. Yine de kendime inanmaktan vazgeçmedim çünkü her şey, bir şekilde düzeliyor. Her gece yastığa sarılarak ağlamak gibi değil. Bazılarımızın ruhu siyah doğuyoruz. Bazılarımız kendi kara deliğimize çekiliyoruz. Bu yüzden ara sıra bir boşluk hissederim, öyle sebepsiz yere gelir, onu sevgisizlik olarak isimlendiririm. Kalp kırıklarını yakından tanırım. Kendine inanmaktan vazgeçişleri de. Bilmiyorum demekten utanmayı da. Kaburganın ortasında çocukluğunun cenazesini taşımayı da.

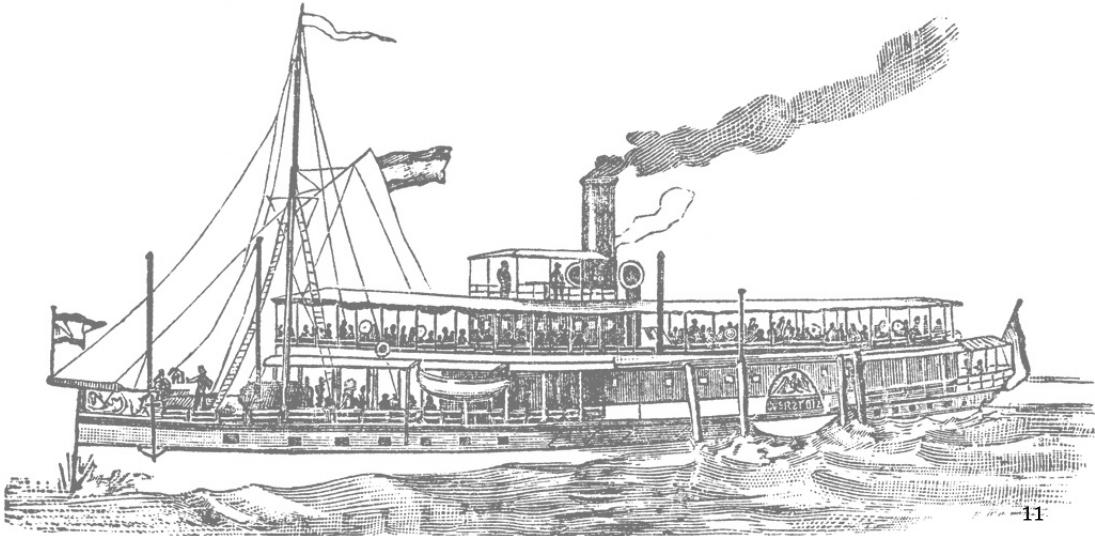
Bu yolun beni nereye götüreceğini bilmiyorum. Kaybolursam yolumu nasıl bulacağımı da bilmiyorum. Tam şu anda kapıdan çıkıp gidersem bir daha bu eve dönüp dönmeyeceğimi de bilmiyorum. Bilmiyorum. Bana ne olacağını bilmiyorum. Kendimi ne zaman güvende hissedeceğimi bilmiyorum. Hangi hayallerimi yitirdiğimi bilmiyorum. Günün birinde intihar edip etmeyeceğimi de bilmiyorum. Gitmeyi başarabilecek kadar cesur olup olmadığını da bilmiyorum.

Hayali arkadaşım, gitme vaktinin geldiğini söylüyor yine. Topladığım eşyalarıma bakıyorum. Hâlâ bir kısmı dolu olan odama bakıyorum. Anılarımı bırakmak istemiyorum. Gidemeyecek kadar korkak olduğumu biliyorum artık. Çünkü yine duyuyorum onu, hişt hişt.

Beyza Tufan

VAPURDAYKEN

Yola çıkıyoruz.
Karşımızda sabırsızca oltanın titremesini bekleyenler
ve sabırsızca ayakta duran Galata,
Birini bekliyor gibi.
Yavaşça ilerliyoruz.
İniş çıkışlarıyla bizi sallayan deniz
Biraz agresif ve dengesiz
Karşımızda Kız Kulesi duruyor şimdi.
Yanmaktan kül olmuş bir ormanda,
Yalnız bir çiçek.
Binalar büyüdükçe gözümü vapurun içine
çeviriyorum.
Martılar yanımızda özgürlüklerinin tadını
çıkarmakta
İnsanlar mutlu, “şimdi”nin tadını çıkarıyorlar.
Konuşuyorlar, gülüyorlar, eğleniyorlar.
Yavaş yavaş Kadıköy’e geliyoruz.
Elveda deme vakti...
-elveda, yanında huzurlu hissettiğim tek kadim
dostum-
Orfe

TRENİMİ BEKLİYORUM

Gardırobumun içinde trenimi bekliyorum.
Seni sevip sevmediğimi bilmiyorum ama
Ahmet Hamdi'yi çok seviyorum.
Aç gözlü, telaşlı insanlar görüyorum.
Seni sevip sevmediğimi bilmiyorum ama
Cemal Süreya'yı çok seviyorum.
Durak değil burası, tren de gelmeyecek, biliyorum.
Seni sevip sevmediğimi bilmiyorum ama
Orhan Veli'yi çok seviyorum.
Raylardan ibaret değil duraklar,
Bir şeyler var rayların ötesinde, biliyorum.
Seni sevip sevmediğimi bilmiyorum ama
Seni sevmeyi çok seviyorum.
Gardırobumun içinde,
Trenimi bekliyorum.

Nuri Beyoğlu

ÖYLE MİYDİ?

Oysa hayat,
Kadıköy İskelesi'nden kalkan
bir vapurda saklıydı aslında.
Belki İstanbul'u izlemekti,
belki sevdiğini düşünmekti.
Göğün maviliğinde,
esen rüzgardaydı...

Nuri Beyoğlu

AVCI VE AV

Kasvetli bir kış günü. Dışarıda üşüyen köpekler ve kediler... Odanın tek ve küçük camından sızan ışık hüzmeleri... Odayı aydınlatmaya yetmiyor fakat düş kurmak için yeterli. Sonbahar rengindeki sarı ışık duvarda asılı duran geçmişten kalma bir resme düşüyor. Duvardaki çatlaklardan korkuyorum. En son ne zaman boyandı bu duvarlar? İçinde hapsediğim bu ev mezara benzemeye başladı. Nefes alabildiğim tek yer düş odası. Tek bir sandalyenin sığıdığı balkonum, sigaramın dumanının özgür dans edebildiği balkon, şarkılar eşliğinde şiirler yazabildiğim o balkon. Karşı binanın çatısı manzaramın yarısını engelliyor. Bakmasını bilersen her yer bir manzara kadar güzeldir. Ama buna inanmıyorum artık. Kendimi kandırmak istemiyorum. Güzel biri olduğuma inanmıyorum artık. İyi insanların da filmin sonunda kazandığına inanmıyorum artık. Çok sevdiğim yalanların gerçek yüzünü gördüm. Artık onlara nefret ile bakıyorum. Teoman şarkıları bana huzur vermemeye başladı. Güzel aşk hikâyelerine de inanmıyorum. Ne umut kaldı ne heyecan. Bütün leylekler göç etsin ve bütün limanlar yansın. Binmeyeceğim artık o vapurlara. İçmeyeceğim en sevdiğim kahveyi. Sevmeyeceğim sonbaharda dökülen yaprakları. Artık ben, ben olmayacağım. Benden geriye bir ben kaldı, tanımayacak insanlar. Ben öldüm. Arkamdan ağlayan insanlar görmek de istemiyorum. Aslanlardan kaçmaktan yoruldu ceylan. Sakince göl kenarında av olmayı bekliyor.

soopasoul

ATAKÖY-ŞİRİNEVLER: MEDENİYET AYRACI

Geçenlerde Ataköy metrosuna doğru gidiyordum. Hayatımda pek çok zıtlık görmüşümdür. İsimlerini şu an kendime dahi sayamam ama Şirinevler-Ataköy üst geçidinde kimsenin göremeyeceği farklı bir ayrıç gördüm: Medeniyet Ayracı.

Köprünün bir tarafına bakıldığında rahatlık, lüks ve sakinlikle dolu bir hayat şekli; öteki tarafındaysa kaos, sıkışıklık ve bitki örtüsü betona dönüşmüş bir yer... “Medeniyet Köprüsü” derler orası için aslında. “Bence Sırat Köprüsü” olmalı oranın ismi. Burayı tarif edebilecek başka sıfat kalmıyor Türkçe’de. Mahşerî kalabalık ve kozmopolitliğiyle bence İstanbul’da Asya ve Avrupa’yı ayıran yer orası. Çünkü zihinsel sınırlar insanlar üzerinde coğrafi sınırlardan daha güçlü ve etkilidir.

Şirinevler-Ataköy üst geçidinin iki tarafındaki zıtlığı ben, Fatih-Harbiye romanına benzetiyorum. Peyami Safa bu zıtlığı benden daha iyi tarif etmişti. Gerek düşünce yapısı olsun gerek yaşayış şekliyle ben bu ayrıcın aslında ülkenin acı bir tablosu olduğunu düşünüyorum. Bir tarafta hedeflenen ve ulaşmak istediğimiz refah toplumunun tasviri, imkanları; öte tarafta ise modern bir köyden farkı olmayan ve belki kazanmak istediklerimizin tamamıyla tersini temsil eden bir yer. Anadolu’yu ilerletmeye çalışan devletin belki yediği en büyük kazık, kendi köylüsünün nispet yaparcasına kontrolsüz bir şekilde şehirlerini istila etmesidir. Bu istilanın neticesinde yaşadığımız değer kopuşları ve semtlerimizin birer kaleye dönüşmesi de işin cabasıdır.

Bu yüzden ben artık İstanbul’da yaşadığımıza inanmıyorum.Çünkü bu kamplaşma kadim şehri sadece tarihi eserlerden ibaret kıldı. Geçmiş, İstanbul için artık hem hafızalardan hem yer yüzünden silinmiş bir durum-

da. Tarihî eserleri var, peki diyelim onları çıkardık; İstanbul'un içe-risinde 40 kadar ilçe barındıran bir konfederasyondan farkı kalır mı? Osmanlı'dan kalma bu eski başkentinde içinde artık bir şehir kalmamış. Cesedini yaşıyoruz sadece. Etrafınıza bir bakın ve bana şunu söyleyin: "Hayır bir mahalle dahi değiştiğinde buranın kültürü değişmiyor, burası hep aynı İstanbul'du. ". Diyemiyorsunuzdur muhtemelen.

İstanbul için, her nereye gidersek gidelim İstanbul diyemiyoruz artık. Kaç şehir kendi içerisinde aynı anda hem Amerikan banliyösüne hem de Asya'nın bağrından kopmuş mahallelere sahiptir? Şehre dikkatli baktığımızda göreceksiniz yeterince Berlin Duvarı var aslında. Belki kabullenmek istemeyenleriniz, inkâr etmekte olanlarınız vardır. Haklılığınız var, inkâr eder normal bir insan bunları, kim yedirebilir, kabullenebilir ve bu şizofreniyi normal karşılar? Cevabı aslında ortada, kimse bunu karşılayamaz.

Yaşadığımız bu parçalanmışlık ve imkansızlıklar aslında bizi içten içe şekillendirir. Oturduğumuz yerlere bakın, kaçınız koşullarından memnun yahut gezmek uğruna bir başka yere gitmek mecburiyetinde değil. Belki de İstanbul halkının mutsuz olmasının nedenlerinden birisi de bu medeniyet parçalanmışlıklarıdır. Şekil verdiğimiz bu şehir bizleri de kendisi gibi parçalanmış yaptı. İçten içe acı çeken, imparatorluktan geriye kalanların posası, kırk kadar kabileyile konfederasyona dönüşmüş şehir ve semtleri, yaşam alanlarından ziyade kaleler olmuş bir İstanbul! Sana artık kaside değil, olsa olsa mersiye yazılır. Boğazınla zihinleri böldün, zihinlerle bizleri böldün ve geriye tıpkı senin gibi parçalanmış insanlar kaldı.

Bariş Eraydın

SEN HiÇ...

Sen hiç sokaklarını öptün mü İstanbul'un;
Yusufpaşa Alt Geçidi'nde,
gece ayazını iliklerine çeken evsizlerle
üşüdüün mü?

Sen hiç sokaklarını kokladın mı İstanbul'un;
Laleli Yokuşu'nda,
para uğruna esrar koklatılan ayyaşların nefeslerinde
sarhoş oldun mu?

Sen hiç sokaklarını gördün mü İstanbul'un;
Balat Caddesi'nde,
tarih kokan yapıların çarpık bacakları arasında
sorguladın mı hayatı?

Sen hiç sokaklarından geçtin mi İstanbul'un;
Aksaray Meydanı'nda,
huysuz topuklarını kadınların
duydun mu?

Sen hiç sokaklarını dinledin mi İstanbul'un;
İstiklal'de,
alınını yere dayayıp, dünyayla bütünleşenlerle
delirdin mi?

Sen hiç sokaklarını bilebildin mi İstanbul'un;
Topkapı arka sokaklarında,
uzanıp bir parktaki banka, hayal edenlerle mutluluğu,
olamayan oldun mu?

Lirik bir kahkaha işte İstanbul;
bir sen bir de ben.
Başak Nisan İvgen

ŞİİR ŞEHİR

Kendisi başlı başına şiir olan İstanbul, çok şair yetiştirmiş. Şairlerin kimi sevmiş, kimi bıkmış usanmış İstanbul'dan. Kimi övgüsüyle güneşe denk tutmuş, kimi dünyanın koca kahpesi ilan etmiş. Kimileri de sahibi olabilmek için nelerini feda etmemiş ki...

Yazın akşamüstü Boğaz'da grubuyla, Sarayburnu'ndan manzarasıyla, gül bahçeleriyle, çok güzeldir İstanbul. Bu güzelliği bundan 300 sene önce Nedim'de fark etmiş olacak ki, onun için:

"Bu şehir-i Sitanbul ki bî-misl ü bahâdır.

Bir sengine yekpâre Acem mülkü fedadır

Bir gevher-i yektâdır iki bahr arasında

Hurşîd-i cihan-tâb ile tartılsa sezâdır."

mısralarını yazmış.

İstanbul'u bir de bambaşka gören Tevfik Fikret var. "Sis" şiirinde, şehre ne kadar nefreti varsa dökmüş. İstanbul ona nasıl tesir ettiyse, "Zerrelerinde hep riyakârlığın pislikleri dalgaları." "Ey dünyanın koca kahpesi!" demiş. Ve buna cevaben Yahya Kemal Beyatlı, "Siste Söyleniş" şiirini kaleme almış. O, şiirde Fikret'in gözündeki "sis"i dağılacağını ve o güzel İstanbul'un ortaya çıkacağını, "Hayır bu hâl uzun süremez, sen yakındasın/ Hâlâ dağılmayan bu sisin arkasındasın/ Sıyrılmış, beyaz karanlık içinden, parıl parıl." dizeleriyle anlatmıştır.

İstanbul'u bir kez gören ondan ayrı kalınca özler onu. Bu özlem Cahit Külebi'nin kalemine, "Şimdi İstanbul'dan uzakta/ İstanbul'u yaşamak ne hoş." dizeleriyle vurmuş.

Akşamları da bir başkadır bu şehrin. Havası bulutlarla kaplı, bulutları yalnızlıkla yüklü...

*"Böyledir akşamları İstanbul'un /Bir efkâr basar içini çoğu zaman/
Çaresizliğin, yalnızlığın aklına gelir/ Hatıralar kayar gider avuçlarından."* dizeleriyle dile getirir İstanbul'un akşamlarını Ümit Yaşar Oğuzcan.

Yüzlerce şair, binlerce dize yazmış İstanbul için. Her anı, her taş sözcük sözcük dokunmuş, dokunmaya devam edecektir.

Salih Karakaş

**Bu İstanbul kenti değer biçilemeyecek kadar eşsizdir./ Onun bir taşına tüm Acem ülkesi feda olsun./ O, iki deniz arasında tek parça bir mücevher gibidir./ Dünyayı aydınlatan, ısıtan güneş ile bir tutulsa yeridir.*

KÜLTÜREL KARMAŞA

Pazar günleri kasvetlidir. Belirsizlik yaratır insanın içinde. Nedeni bilinmeyen bir sıkışıklık doğurur. Pikapta dönmekte olan plağın üzerinde LaVey'i görüyorum. Gonk sesi ile bitiriyor müziğini. Ben de kahvemden son yudumlarımı alıyorum. Ve sessizlik. Ki her zamanki gibi o da pek uzun sürmüyor. Alt kattaki adamın Bartzabel'i çağırdığını işitiyorum. Üst kattaki adam da seslice Kur'an-ı Kerim okuyor. Ortasındaki camın, evin havasından dolayı kirlendiği masanın üzerinde duran kâsenin içinde bir tütsü yanıyor. Genzimi yakıyor. Mutfak camı açık ama acı kahve kokusunu hâlâ alabiliyorum. Pencerenin önüne bir güvercin konuyor. Posta güvercini bu. Ayağına bağlanmış bir mektup yok. Getirdiği mesaj yeterince açık değil mi? "Dışarıda hayat başladı" diyor, "Artık dışarı çıkmanın vakti gelmedi mi?". Bilmem, geldi galiba. Çıkayım bari. Zaten sıkıldım artık sandal ağacı tütsüsü ve acı kahve kokusundan. Kaplaması eskiden haki olan, üzerinde her türlü içeceğin izinin bulunduğu koltuğumdan kendimi zorlayarak kalkıyorum. Kirlilerin arasından en temiz olan gömlek ve pantolonu alıp giyiyorum. Bu haftaki güzergâhımı not almak için defterimi de alıyorum yanıma. Ve küçük dünyamdan küçük adımlarla çıkıyorum. Kapıdan çıktığım anda yüzüme vuran ışık hüzmeleri veriyor ilk selamı.

"Sana da merhaba İstanbul."

Sigara dumanlarının üstünü kaplamadığı bir otobüs durağından Beyazıt Meydanı'na çıkıyorum. İstanbul Üniversitesi'nin girişinde farklı renklerde deriler görüyorum. Ellerinde birkaç kitap, yan yana birkaç genç. Sesleri biraz biraz kulağıma geliyor. Duyduğum şeyin doğru olup olmadığını anlamak için biraz daha yaklaşıyorum gençlere. Evet, doğru duyuyormuşum. Tartıştıkları konu bir kahkahaya davet ediyor beni. Tabii ki kafiye kulak için.

Sultanahmet tarafına gidiyorum biraz. Bir insan görünce kimsenin aklına onun yaşıyor olduğu gelmez. Ama ne zaman ki, bir cenaze görse insan, günün birinde öleceği hatırına gelir hemen. Aynısını yaşıyorum ben de şuan. Sultanahmet Camii'nden bir cenaze kalkıyor. Umarım ölmeden önce yapmam gerekenleri kafam tenişir tahtasına vurunca hatırlamam. Ara sokaklardan geçiyorum. Bir kıraathanenin önüne gelince adı dikkatimi çekiyor. "Diğer Dünya". İçeri giriyorum, biraz oturup soluklanmak için. Çayın kokusunu hiçbir zaman beğenmedim. Bunu gerçekten içiyorlar mı? Bir Türk ile bir Fransız'ın kavgasına şahit oluyorum. Ne kötü laflar var kavgalarında, ne de yumruk. İkisinin de elindebirer kitap. Türk'ün silahı Kısakürek, Fransız'ın Baudelaire. Birbirlerine şiirler okuyorlar. Hangisinin

şiiirleri daha güzel tartışıyorlar. “Edebi Savaş” dedikleri şey bu herhalde. Birkaç gazete sayfası çevirdikten sonra kalkıyorum. Kiraathaneden çıkıp yoluma Eminönü ile de-vam ediyorum. - Bu arada, ben Baudelaire’den yanayım, kimse kusura bakmasın. - Keşke dünyadaki tüm savaşlar da böyle olsaydı...

...

Vapurla Karaköy’e geçiyorum. Yapacak pek bir şey bulamıyorum orada ama güzergâhımda olduğu için uğruyorum işte. Galata Kulesi’ne varıyorum ve soluklanmak için oturuyorum bir banka. Karşımda üç adam görüyorum. Kafalarına komik şapkalar takmış üç sakallı adam. Üçünün de ellerinde bir-birinden farklı kitaplar var. Tanıdık geliyorlar bir yerden. Onları duydukça hatırlıyorum kim olduklarını. Köpeğin adamları bunlar. Galata’nın etrafını üçgen bir ağ ile çevirmişler. Anlattıkları çocuk masalları ile kafamı dol-durmak istemiyorum. Bu yüzden kulaklıklarımı takıyorum ve yürümeye başlıyorum Kabataş’a doğru. Kulaklarımı dolduran şeyin müzik olmasını, çocuk masalları olmasına tercih ederim.

Saint Antuan Kilisesi’nin önünden geçiyorum. Bahçeye yeni bir tabela asılmış. Paskalya Bayramı nedeniyle resim sergisi yapılmış Nişan-taş’ında. Uzun zamandır bir resim sergisine gitmiyorum. Otobüs durağına gidiyorum ve ilk otobüse binip sergiye gidiyorum. Orada hangi resimler ile karşılaşacağımı hiç bilmiyorum. Güzel bir şey görmeyi umuyorum sadece. Sonunda varıyorum sergiye. Işıltılı yazı gözüme çarpıyor. “Galeri Işık Teşvikiye”. İçeri giriyorum ve sırayla resimleri inceliyorum. İyi, güzeller ama beklentilerimi karşılamıyor. Biraz daha ilerledikçe sergide, bir ışık gibi parlıyor bir tablo yüzüme. Meleğin gözünden düşen yaşa kadar her ayrıntıyı ince ince dokumuş ressam. Sebebi ruhaniyettendir, mutlu ediyor beni gördüğüm sanat eserleri. Sergiden dışarı çıkıyorum. Gökyüzüne doğru çeviriyorum başımı ve görevimi tamamlamamın verdiği sevinç ile küçük dünyama geri dönüyorum.

...

Ah, bir şeyi fark ettim de, size görevimden bahsetmemişim. Benim görevim, “Kültürel Karmaşanın Şehri” İstanbul’u kontrol etmektir. Türkiye’nin değil, tüm dünyanın bir parçası olan kadim şehri her pazar biraz biraz dolaşmaktır. Hiçbir kültürün yok olmasına izin vermemektir. Resmi bir iş değil ve sanırım tek başınayım. Belki de benim gibi bunu kendine görev edinmiş başka insanlar da vardır. Kim bilebilir? Ya sen, onlardan biri misin?

Mustafa Berke Selvitopu

SEPET

Karanlık bir yolda yürüyorum bu gece.

Soğuk, keskin, samimiyetsiz bakışlar içindeyim.

Yapayalnız...

Her adımında "Acaba mı?" diye sorarak...

Aklımdaki soru işaretleri düğüm düğüm.

Ne nereden başlayacağımı biliyorum, ne de nereye varacağımı.

Sadece yürüyorum, elimden geldiğince dik,

cesur bir hâlde.

Yolun ortasında duran bir sepete takılıyor gözüm.

İçi bomboş, kırılmış, yıpranmış, unutulmuş bir sepet...

Tanıdık geliyor, bana ait olduğuna eminim aslında.

"Acaba mı?" diyemeden koluma takıyorum sepeti.

Artık bir şey taşıyamayacağımı bile bile...

İnsan hiç kendisine ait bir şeyi tanıyamaz hâle gelir mi?

Yürümeye devam ediyorum ama yeni bir gözle bakıyorum artık etrafıma.

Bu sokaklar neden dert dolu?

Bu bulutlar neden yağmur yüklü?

Yorulup nefes nefese kalıyorum aniden, daha koşmaya bile başlamamışken.

Köşede gördüğüm bir çift göze bakmaktan alamıyorum kendimi.

O kadar sıradan ki bu gözler,

herhangi bir yerde, herhangi bir zamanda, herhangi birinin gözlerinden farksız görünüyorlar.

Ama benim için değil.

İlk defa hâlis bir çift gözle karşılaşıyorum çünkü.

Pırıltılı, hayat dolu, çocuk gibi bakan bu gözler etkiliyor beni.

Düşünmek aklıma bile gelmeden bu bir çift gözü özenle koyuyorum sepete.

Benden başkasına bakmamalarını dileyerek.

Aynı yola devam ediyorum ama bu sefer bir başkayım.

Bir umut, bir heyecan kırıntısı taşıyorum.

Korkmuyorum artık!

Bir kaldırıma oturup elimdeki sepete bakıyorum gülümseyerek.

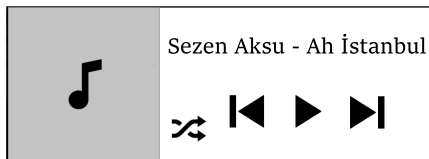
Sepet artık kırık değil çünkü içinde onun gözleri var...

Melike Öztürk

ŞARKILARDA YAŞIYORUM

Yağmurlu bir sonbahar akşamı
Fonda en sevdiğim şarkının tınısı
Ellerin saçlarımın üstünde
İstemsizce kapanıyor gözlerim
Kokunu içime işliyorum
Sımsıkı yumuyorum gözlerimi
Açtığında yokluğun
Kaptırıyorum kendimi çalan şarkıya
Çünkü bir tek şarkılarda yanımdasın
Çünkü bir tek şarkılarda yaşayabiliyorum

Özlem Karabulut

HENÜZ ÇİÇEKLERİM SOLMAYA YÜZ TUTMUŞKEN

Bunları sana yazarken yağmuru işitmedim, bu yüzden kızgınım kendime. Yağmurun elleri vardır sevgili, acılı başları okşayan.Yağmurun kimi zaman acımasız tarafları vardır. Mesela evin hasarlı tarafına, birinin dikişi sökül-müş giysisine sızmakta pek bir ustadırlar. Bunları niye anlattığımı dahi bi-lemiyorum.

Odada saatin rahatsız edici sesi yankılanıyor.Saat hep seni ilk gördüğüm vakti gösteriyor zira yelkovan ve akrebin hareketsiz kalmasını sağladım. O anı tekrar ve tekrar yaşamayı arzuladım, ne kadar aciz olduğumu anladım.

"Aşktan neden kaçıyorsun?" diye sormuştun bir keresinde. Biliyordum, aşkın özlem ve acıyla kuşatılmış bir zırhı olduğunu biliyordum. Bir türlü rastlamak istemedim ona, korkuyordum.

"Kalbinle hareket et." demiştin bana uzun süreli bir telefon görüşmesinde. "Ya kalp yanlış yola sevk ederse bizi?" diyemedim.

Bu koskoca şehirde bir gün karşıma çıkarsın diye bekledim. Otobüste, caddede, kaldırımlarda seni bekledim. Onca kalabalığın arasında seni bul-mayı ümit ediyordum, çoğu kez birilerini sana bile benzettim. Onlara adınla seslendiğimde yüzlerinde beni tanıımıyormuş gibi bir ifade vardı, tanıımıyor-lardı. Her defasında seni bulduğumu zannederken yanılıyor, yanlış kişiye seslendiğimi anladığımda giysimden geriye çekiliyormuş gibi kaçıyordum.

Gülüşünü bulduğun ortamdaki insanlara bahşetmen, yanından geçen herhangi birinin bile sesini duyması, bakışlarının başka birinin vücudunu sarması... Ah, sevgili... Bu düşüncelerin hepsi beni mukavemet edilemez bir hüzne sürüklüyor.

Yanıma oturan her insanın biçimli vücutlarına bakıyorum, onların harita-sını çıkartıyorum. Yanıma oturanların hiçbiri sen olmuyorsun.

Konuştüğüm her insanda senin sesini arıyorum, duyamıyorum.

Koluma dokunduğün yerde çiçekler açıyor sanki, herhangi biri oraya do-kunduğunda çiçeklerimin birçoğu ölüyor. *Böyle günden güne kaç çiçek bir-den cinayete eleniyor?*

Ben, gördüğün her şeyde düşüncelerinin hırsız olan seni arayan çaresiz bir polis...

SES KÖYÜ

Bir zamanlar “Ses Köyü” adı verilen bir yer vardı. Köy dendiğine bakmayın. En az on imparatorluk gücünde ve büyüklüğünde olan Ses Köyü, gücünü sessizliğine borçluydu. Çünkü sessiz bir ortamda oradaki herkes birbirini dinliyor ve yorumluyordu. Bir gün Ses Köyü yanlış bir yola girmişti. Henüz bilmiyorlardı fakat bu yol onları sonlarına götürüyordu. Yapmak istedikleri şey oldukça basitti: ses. İmparator sesli bir ortamda neler yaşanacağını merak ediyordu. Her şey hazırlanmıştı. Borazanlar üflenmeyi, davullar vurulmayı bekliyordu ve o an geldi. Halk bundan habersizdi. Aniden gelen şiddetli ses, halkı yerinden oynatmıştı. Hiç kimse birbirini dinleyemiyor ve herkes kavga ediyordu. Ses dursa bile bu karmaşa hali devam etmişti.

Ses Köyü’nün sonunu gürültü ile gelen anlaşmazlık getirmişti. Eğer bir gün uzak diyarlara yolunuz düşerse Gürültü Köyü’nü dinlemenizi öneririm.

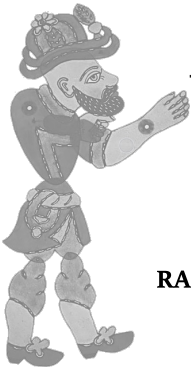
Eray Alpay

YAĞIŞLAR EN ÇOK MİNİKLERİ SEVİNDİRDİ

Yağışlar en çok minikleri sevindirdi lafını her kar yağışında duymanız fazlasıyla mümkündür. Fakat duyamayacağınız şey, kar yağışına sevinemeyen miniklerdir. Örneğin, kar yağışı haberini aldığında evsiz bir çocuğun yüzünde oluşacak ifadeyi düşünün. Veya ilk kar tanesinin düşüşüyle beraber kar altında donarak ölen kediyi... Belki zamansız kar yağışı yüzünden büyüyemeyip solacak o fidanı düşünmelisiniz. Belki de soğuktan donmuş kanatları ile yemek arayan anne kuşu.

Kar yağışına sevinirken düşündüğümüz şey genellikle “Acaba pencere kenarında, yanımda bir fincan sıcak çikolatam ile hangi kitabın fotoğrafını çekmeliyim ki daha fazla beğeni alabileyim?” oluyor. Sonuçta alacağımız beğeni ***evsiz kanatlı kedilerin soğuktan donup solması kadar önemli değil.***

Eray Alpay

RAMAZAN YAKLAŞIRKEN... İSTANBUL'UN ORTASI

Aranızda tiyatro ile ilgilenenler belki bilirler 'Direklerarası Seyirci Ödülleri'ni ve 'Direklerarası' adının nereden geldiğini... Direklerarası, bütününe Şehzadebaşı denilen yerin bir parçası olmakla beraber, bundan çok daha fazlasını ifade ediyor. Bir yazarımız, eserinde buradan 'İstanbul'un Ortası' diye bahsediyor. Bunun sebebi, Direklerarası'nın coğrafi konum olarak İstanbul'un ortasında bulunmasından ziyade İstanbul'un kültür ve eğlence merkezi olmasıdır.

Şehzadebaşı, insanların beraber güldüğü, beraber eğlendiği, beraber bulunduğu bir semt. İftardan sahura kadar Ramazan'ın geçtiği, sevgililerin eksik olmadığı, savaşın kısa süreli de olsa unutulduğu bir yer. Özellikle Ramazan'da dolup taşan Direklerarası'nda keyifli vakit geçirmeniz işten bile değil.

Mesela Hayalhane-i Osmani'de yeni oyununu sergilemeye hazırlanan Kel Hasan, bir önceki oyununda tiyatrosunun yanında bulunan manavdan kiraladığı meyvelerin kokusu sağ olsun, kendinizi 'Rüyada Taaşşuk'u izlerken bulmanızı sağlıyor. Tabii bunun sebebi tiyatro salonun içinden gelen gülmekten kırılan insanların sesi de olabilir.

Yahut Millet Tiyatrosunda İsmail Hakkı Dümbüllü'yü bir boz eşek ve Tevfik İnce ile beraber 'İncili Çavuş'u oynarken izleme şansına anca Direklerarası'nda sahip olup, unutulmaz bir oyun izleyebilirsiniz. Fakat bilmelisiniz

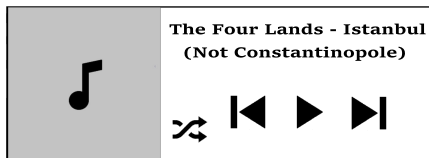
ki bu bir tuluât. Dömbüllü İsmail'in de dediği gibi "Zurnada peşrev olmaz, ne çıkarsa bahtına." Size aynı sahneyi farklı esprilerle anlatırlarsa benden bilmeyiniz. Sonuçta muhakkak güleceksiniz. Ama ola ki, ona dışarıda bir yerde rast geldiniz. Selamınızı verin, konuşmaya girmeyin derim zira Direklerarası'nın meşhur komik-i şehirleri, kantocuları, meddahları, saz şairleri, ortaoyuncuları, tuluâtçıları ve nicelerinden geriye Kel Hasan dışında hiçbirinin mezarının kalmamasının bir sebebi var. İsmail Hakkı Bey "Ehl-i sanat için marifettir hüner/İster aç kal, ister ağla, ister geber." diyerek gerçeği söyleyiverirse size, attığınız kahkaha bir yumru olarak kalabilir boğazınızda.

Bu yüzden Direklerarası'nın bu Ramazan'da hasreti duyulmadan önce Ferah Tiyatrosu'nda en az bir oyun izlenilmeli. Birer birer eksilen kumpanyaların yası tutulmadan önce, o kumpanyaların iftardan sonra burayı dolduracak insanların önceden bilet alıp kendine yer tutmuş ruhlarına sergiledikleri oyun görülmeli.

Bu yüzden sahur yapmadan önce Ömer Ağa'nın bu mahalleden davuluyla geçip geçmediğinden emin olamadığınız için değil, Direklerarası'ndan eve yeni geldiğiniz için uyanık olmalı. Ramazan yaklaşırken... önce İstanbul'un Ortası'nı yaşamalı.

Elif Naz Öksüz

*İstanbul'un Ortası' Malik Aksel tarafından yazılmış, ilk olarak 1977'de yayınlanmış bir kitaptır. Bu yazıda kaynak olarak İstanbul'un Ortası'ndan faydalanılmıştır

MESUT İNSANLAR

Mesut İnsanlar Fotoğrafhanesi

Resmi işleri vardı. Bunun için ilgili kuruma gitti. Başvurusunu yaptırırken görevli ondan biyometrik fotoğraf istedi. Fakat onda vesikalık yoktu...

Gittiği yerden çıktı ve fotoğrafçıya doğru yürümeye başladı. Hava güneşliydi ve çok güzel bir gündü. Çocukluğundan beri hayatı çok severdi. Detaylara takılmaz, hayatın keyfini çıkarırdı. Sokakta yürürken baharın getirdiği çiçeklerin kokusuna doyum olmazdı. Bir insan başka ne isteyebilirdi ki? Nihayet fotoğrafçıya yaklaştı ve kapıdan içeri girdi. Biyometrik fotoğraf çekirmek istediğini söyledi. Daha sonra alt kattaki stüdyoya doğru gittiler. İşaretlenen yere geçti, gülümsedi. Fotoğrafçı onun yüzüne bile bakmadan fotoğraf makinesinin yanına gitti. Fakat lensin bozuk olduğunu anladı. Beş dakikada tamir edebileceğini söyledi. O, derin düşüncelere daldı. Hayatındaki olaylar gözünün önünden geçiyordu adeta. Çocukken annesiyle geçirdiği zamanlar, okuldaki arkadaşlarıyla komik sohbetleri, kendi memleketine gittiğinde burnuna gelen toprak kokusu, sevgilisiyle ilk buluştuğu zaman, sevgilisine evlenme teklifi ettiği zaman ve evlilik cüzdanı için çektirilecek fotoğraf. Belki de gelecekte çocukları bu vesikalığa bakıp tebessüm edeceklerdi. Onun için maneviyatı büyük bir şeydi bu. “Pardon, yerinize geçebilirsiniz.” Nihayet o an gelmişti. Yerine yeniden geçip komik bir şeye gülercesine güldü. “Beyefendi, biyometrik fotoğrafta gülünmez.” dedi fotoğrafçı. Sanki bütün maziyi arkasında bırakıp gitmiş ve hayatının rengi solmuş gibi oldu. Fotoğrafı çekti, fotoğrafçıdan bir arzuda bulundu. “Bir vesikalık fotoğraf çekebilir misiniz?” “Tabi.” dedi fotoğrafçı. Yine aynı şekilde gülüp fotoğrafını çekti. Daha sonra kuruma doğru gitti.

Yolda biyometrik fotoğrafını cebine koydu ve yol boyu vesikalığına baktı. Artık bir anısı daha vardı...

Mehmet Akif Toprak

FOTOĞRAFHANESİ

Ziya Osman Saba'ya ithafen...

Mesut İnsanlar Fotoğrafhanesi

Kim çekmiş bu kadar fotoğrafı?
Kiminin babası var içinde, kiminin annesi.
Ne kadar da mutlu duruyorlar,
Kimsenin çıkmaz sesi.

Zamansız kaçışların dünya üzerindeki tek delili,
Belki siyah beyazdı belki de biraz renkli.
Ey sonbahardan yaza çıkmış rüzgâr esintisi,
Bir gün hep beraber tek bir poz vereceğiz.
Bu zamana meydan okuyanların hanesine gireceğiz.

Çağın Ulaş Aydındağ

Mesut İnsanlar Fotoğrafhanesi

Epeyden beri açılmamış tozlu çekmecelerde bir gezintiye çıkmak üzereydi. Gerçekten ne kadar uzun zaman olmuştu? Cesaret istiyordu şimdi bu fotoğraf albümlerinin yapraklarını çevirmek. Tüm albümleri kucaklayıp salonun ortasına koydu. O da oturdu yanlarına. En üstteki ile başladı. Bu düğün albümü idi. Kapağını kaldırmadan önce tebessüm etti tüm o mutlu zamanlarının anısına. Gözyaşlarının yavaş yavaş oluştuğu izleri hissetti. Olmuşla ölmüşe çare yoktu ama yine de ağlıyordu işte. Derin bir ahlamanın ardından nihayet albümün kapağını kaldırabilmişti. İlk sayfadaki fotoğrafta birbirlerine tutkuyla bakıyorlardı. Şimdi salonun ortasında yapayalnız oturan bu kadın, eşinin o genç halini de özlemişti tabii. Yaşı fark etmezdi ama yanında olsa yeterdi. Tutamadı yine gözlerinden akan acıyı ama devam etmeye kararlıydı. Bu akşam bu fotoğraflardaki tüm gülümsemelere ihtiyacı vardı. Çevirdi sayfayı. Bu sefer beraber objektife bakıyorlardı. Titreyerek de olsa baktı o gülümseyen gözlerle. Ne kadar da mutlulardı! “Bu fotoğraftaki mutluluğumuz sonsuza kadar sürsün” demişlerdi beraber albümleri incelerken. Ama öyle olmadı. Masallardaki gibi sonsuza dek mutlu olamadılar. Her yeni fotoğrafta yüreğinden bir parça daha kopuyordu. Bir daha asla bu fotoğraflardaki gibi gülümsemeyeceğini biliyordu. Sıradaki fotoğrafa geçti. İkisi düğün için süslenmiş arabalarının iki yanında yine gülüyorlardı. Hayat ne garipti! İnsanı kendi düğün salonuna götüren araba, aynı zamanda ölüme de götürebiliyordu. Daha fazla dayanamayarak diğer albüme geçti bu kapağı kaldırmak öncekinden daha zordu çünkü bu albümde iki değil üç kişiydiler. Oğlu da bu sefer objektifin karşısındaydı. Keşke şu an o bal yanaklarından öpebilseydi. Kokusunu içine çekebilseydi. Neleri vermezdi bu uğurda? Başını ellerinin arasına aldı. Eşini ve çocuğunu bir trafik kazasında kaybetmiş o çaresiz kadına baktı aynadan. Güzel duyguları yaşamaktan alıkonulmuş, hiçbir şeyin hiçbir şey ifade etmediği o kadına acıdı. Artık kendisini sadece aynalarda görebilecekti çünkü fotoğrafhanelerde yalnızca mesut insanların fotoğrafı çekilirdi. Onun hissettiği tek şey ise acıydı. Fotoğraflarda herkes gülümserdi. O bunu yapamazdı artık. Hangi fotoğrafçı onun fotoğrafını çekerdi ki?

Büşra Şahin

Mesut İnsanlar Fotoğrafhanesi

“Ah! Yine mi aberasyon*?” diye söylendi kendince. Hâlbuki bu kaçınıcı çektiği fotoğrafı? Artık fotoğrafhaneye gelen insanların seyrekleşmesi yetmiyormuş gibi, şimdi bir de yeni fotoğraf makinesi alma derdi çıkmıştı başına. Müşterisinin huzursuzlaşmaya başlamasını fark edince kadrajı tekrar ayarladı. Bir kez daha fotoğrafını çekti. Bu seferkinde herhangi bir aksaklık yoktu. Müşterisinin önce gönlünü almaya çalıştı. Adam pek oralı olmayınca fotoğrafın ücretini aldı ve her zaman yaptığı gibi kara kara düşünmeye devam etti. Artık durum niye böyleydi? Mahalle, 20 yıl önce çektiği fotoğraflardan dolayı, onu “Mesut İnsanların Fotoğrafçısı” olarak bilirken şimdi yüzünü bile tanımıyorlardı. Bir fotoğrafa sığdıramadığı mutluluğundan artık eser kalmamıştı. Şimdi herkesin elinde bir kamera olmasından mıdır yoksa 21. yüzyılın getirdiği robotlaşmadan mıdır bilinmez, durumun böyle olması onu derinden etkiliyordu.

Geçimini evlenmek isteyen çiftlerin fotoğrafını çekerek sağlıyordu. Ama onlar da hemen birbirlerinden ayrılıyorlardı, yaşadıkları mutluluk, kenara atılmış bir çerçevenin içinde öyle kalakalıyordu. Bu sebeple aldığı paradan bile haz etmiyordu. İşini severek yapmaktan bile aciz kalmıştı. Bu zamandan sonra onu ne mutlu edebilirdi ki? Eskiden çektiği fotoğraflara bakmaya karar verdi. Dükkânın bir köşesine atmıştı onları. Uzun zamandır şu an içinde olduğu durumu düşünmekten çektiği fotoğrafları bile unutmuştu. Ama unutmadığı tek şey fotoğraflarda bir kişinin bile somurtmadığıydı. Fotoğraflara bakmaya gitti. Baktıkça hem şu anki duruma üzülmüyor hem de eski günleri hatırlıyor, hatırladıkça da mutlu oluyordu. Eski günlerin hatırasına bir fotoğraf çekmek istedi. Evet evet, eski günlerdeki gibi insanda mutluluk uyandıran bir fotoğraf. Böyle bir fotoğraf çekmesi lazımdı. Bu gerçekten ona çok iyi gelirdi. İlk iş, gidip yeni bir fotoğraf makinesi almalıydı. Dükkânı erken kapattı ve doğru fotoğraf makinesi almaya gitti.

Parasına en uygun olan fotoğraf makinesini aldı ve fotoğrafını çekeceği bir şey aramaya başladı. Ne aradığını tam olarak kendisi de bilmiyordu. Tek bildiği, çekeceği fotoğrafın insanda küçük de olsa bir tebessüm uyandırmasıydı. Sokaklarda geziyor, gelişigüzel grafiti yapılmış yıkık dökük duvarlara bakıyor, meydana iniyor, tarihi yerlere gidiyor, yüzlerinde sahte bir gülüş ile fotoğraf çektiren insanları görüyor, bazen ise duraksayıp düşün-

yordu. Ama aradığını bulamıyordu. Onun aradığı daha belirgin birşeydi. Abidin Dino mutluluğun resmini çizebildi mi bilinmez ama o, mutluluğun bir fotoğrafını çekmeye kararlıydı. Saatin geç olduğunu fark edip belli belirsiz bir ümitsizlikle eve döndü. 3 saat önce bu fotoğrafı çekebileceğinden emin iken şimdi ise bir şüpheye kapılmıştı. Eve döndüğünde yorgun hissetti. O kadar yorulmuştu ki, bu konuyu düşünemedi. Kafasını yastığa koymasıyla uykuya dalması bir oldu. Onun için yaklaşık bir hafta böyle geçti. Bu süre zarfı boyunca hiçbir şey bulamadı. Pazar sabahı kalktığında daha bir enerjikti. Günün pazar olmasının verdiği rahatlık ile kahvaltısını yapıp dükkanını açma kaygısı olmadan arayışına devam etti. Sokakta kıyafetleri yırtık pırtık olan bir çocuk gördü. Elinde bir parça ekmeğin yarısını tutuyordu. Karnı aç olduğu her hâlden belliydi. Tam bir ısırık alayım derken yanına bir köpek yanaştı. Çocuk ekmeği yarıya bölüp köpeğe verdi ve elindekiyle yetinmeye karar verdi. “Mesut İnsanların Fotoğrafçısı” bu çok klişe olduğundan ilk önce çekmekte tereddüt etti. Ama daha iyi bir seçeneği olmadığından bunu çekmek zorunda kaldı ve evinin yolunu tuttu. Yolda giderken bir yandan düşünüyordu. Acaba mutluluğun bir fotoğrafını çekemeyecek miyim, diye. Ama sonradan o çocuğun gerçekten aç ve fakir olmasına rağmen ekmeği yarıya bölüp elindekiyle yetinmeye karar verdiğini hatırladı. İşte mutluluğun fotoğrafını çekmese de mutluluğa dair bir fotoğraf çekmişti. Aslında bu kareyi asıl mutlu yapan sadece çocuğun köpeğe yardım etmesi değil elindeki ile yetinmesiydi. Tamam, bu hâlâ klişeydi ama asıl nokta şu ki, fotoğrafçı başka fotoğraf çekmekten vazgeçip elindeki bu fotoğrafla yetinirse, bu fotoğrafa daha özel bir anlam yüklemiş olurdu. “Elindekiyle yetinmek.”

Çoğu insanın açgözlülük denen lanetten yapamadığı, bazı insanların ise daha iyisine ihtiyacı olduğu ve bunu elde edebileceği hâlde kolayca kaçıp yaptığı hareket. “Mesut İnsanların Fotoğrafçısı” ikisinin arasındaki dengeyi tutturabilmişti aslında. Ne de olsa bayağı uğraşmıştı bir fotoğraf çekebilme için. Biraz daha düşündükten sonra elindeki fotoğrafla yetinmeye karar verdi. Bu fotoğrafı eskiden çektiği fotoğrafların tam ortasına astı. Artık büyük resmi görebiliyordu.

Ahmert Tezcan

Mesut İnsanlar Fotoğrafhanesi

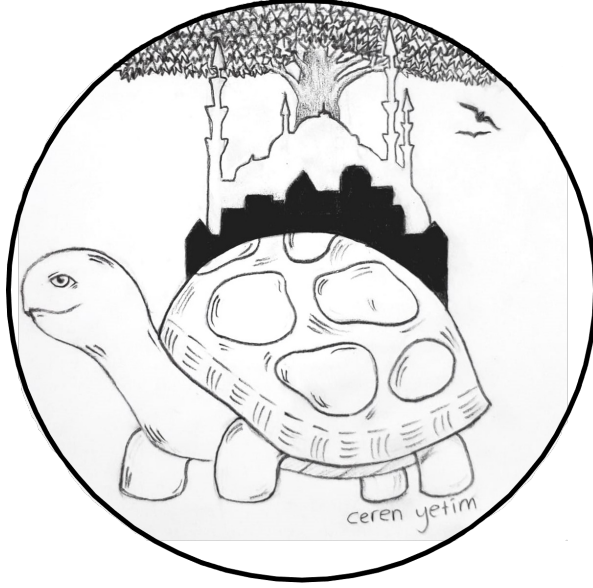
İnsanlar neden mutlu olmak için çabalar? Neden kendi mutluluğumuzu elimizde olmayan şeylere bağlayıp hayatımızı bunlara ulaşmak için harcarız? Hayat boyu mutlu olabilmenin bir yolu yok mudur? Başından sonuna, hayat boyu... Bunları düşünerek uykuya daldığım bir gece bu düşüncelerin tesiriyle gördüğüm o rüyayı, mutlu olmak için sahip olduğum tüm sebepleri yazacağım bu defterin başına bir önsöz misali yazmak zorunda hissettim. Rüyalarımı hatırlayabilen bir insan değilim ama bu rüya beni o kadar etkiledi ki, istesem de unutamam. Nerede ve nasıl başladığını hatırlamıyorum, alarm sesiyle uyanmadan önce bulunduğum o fotoğrafhaneye nasıl geldiğimi de... Hatırladıklarım, bu terk edilmiş gibi gözükten fotoğrafhanedeki bir kitaplığın tozlu raflarında bulduğum bir defteri karıştırmamla başlıyor. Defterin üstünde el yazısıyla "Saf Mutluluk Defteri" yazıyor. Defterin ilk sayfasında kendi adımla karşılaşıyorum, hemen sonraki sayfada da defterin amacına dair bir açıklamayla. Şu anda bu defteri tutmaya başlayışıma ilham olacak olan açıklamada, fotoğraflayabildiğim bütün mutluluklarımı bu defterde biriktireceğimden bahsediyorum. Hemen sonraki sayfada, kenarlarında küçük notlar olan fotoğraflar başlıyor. Bebeklik fotoğraflarımla başlamışım deftere, ilerledikçe yaşım artıyor. Kronolojik bir sıralamaya sokulmuş fotoğraflar, benim bile unuttuğum mutlu anılarımı bana hatırlatıyor. İlerledikçe büyüyorum ve yüzümdeki gülümseme bir kez olsun yok olmuyor. Asıl yaşımdan bile yaşlı göründüğüm fotoğraflara kadar geliyorum, defterin son birkaç sayfası kalıyor. Son sayfaları daha da yavaş geçiyorum, bitsin istemiyorum. Ve son sayfayı da çevirip defterin arka kapağına sabitlenmiş, altında bir not yazan aynayı görüyorum. Duraksıyorum. Yüzümü inceliyorum, ne kadar zaman geçmiş defterin başından bu yana... Aniden notu hatırlıyorum. Sindire sindire, yavaşça okuyorum.

"Bu aynaya her baktığında ne kadar mutlu olduğunu hatırlayıp gülümse, gülümse ki deftere sığmayan gülüşlerin bu aynadan taşsın."

Gülümsüyorum, tam o sırada karşımda flaşlar patlıyor. Demek fotoğrafhaneye aslında terk edilmemiş, ve sonra...

Uyanıyorum.

Ülkü Süeda Aslan

İstanbul deyince akluma

Koca Sinan gelir

On parmağı on ulu cınar gibi

Her yandan yükselir

Sonra Gecekondu gelir ardıra

İsli pastı yetim

Eyy benim dev memesinde cüceler emziren acayip

Memleketim

Bedri Rahmi Eyübođlu